

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Bálint Andrea jogtanácsos által képviselt Magyar Televízió Zrt. (1037 Budapest, Kunigunda útja 64.) felperesnek a dr. Pokorádi Márta jogtanácsos által képviselt Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa [1088 Budapest, Reviczky u. 5., Hiv. sz.: ...] alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. évi április hó 30. napján kelt 8.K.32.525/2009/4. számú ítélete ellen a felperes által 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (azaz tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperesi jogelőd (a továbbiakban: alperes) a 2009. április 29. napján kelt (IV.29.) számú határozatában megállapította, hogy a felperes a 2008. december 17. napján sugárzott ... című műsorszámával megsértette a rádiózásról és

televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 3.§-ának (2) bekezdését, amely miatt meghatározott tartalmú közlemény közzétételi kötelezettség elrendelése mellett 30 napra felfüggesztette a műsorszolgáltatási jogosultságának gyakorlását. A határozat indokolása szerint a ... a hírolvasó a következőket közölte: „Mobiltelefonnal felvették egy fiatal fiú megalázását Kalocsán. A 16 éves fiúnak megparancsolták, hogy térdeljen le, imádkozzon Allahhoz, és a bandának mondja azt, hogy ők a világ urai, aztán megcsókoltatták vele cipőjüket. A banda egyik tagja az egészet felvette a telefonjával, ezt látják most. Azt már nem rögzítették, ahogy a fiút rugdossák is. A rendőrök néhány perc múlva elfogták a támadókat”. E közben a telefonnal rögzített képeken az áldozat volt látható a képernyőn, amint - valószínűleg - térdelve beszél valakihez, majd kétszer egymás után megcsókolja annak cipőjét. Az áldozatot szemből és oldalról is mutatta a kamera, az arca nem volt kitakarva, így - a felvétel nem túl jó minősége ellenére is - felismerhetővé vált. Az alperes álláspontja szerint ezzel a közreadással a felperes figyelmen kívül hagyta az áldozat személyiségi jogait. Az Alkotmánybíróság 58/2001. (XII.7.) AB számú, 23/1990. (X.31.) AB számú és 64/1991. (XII.17.) AB számú határozatait, továbbá a Ptk. 80.§-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján az Alkotmány 59.§-ának (1) bekezdését értelmezve arra a következtetésre jutott, hogy a személyes adatok mindenkit megillető alkotmányos védelem alatt állnak, a felperes pedig ezt az alkotmányos követelményt súlyosan megsértette, amikor egy kiskorú megalázásáról készült felvételt a nyilvánosság számára közvetített, a személyes adatok körében a képmáshoz való jog védelmével kapcsolatos kötelezettségét nem teljesítette. Megjegyezte, hogy az esemény műsorba szerkesztését nem indokolta a felperesnek a közérdekű eseményekről való tájékoztatási kötelezettsége, az pedig, hogy a rendőrség szinte azonnal elfogta az elkövetőket, önmagában nem elégséges indok a közlésre. A fiú megalázásáról egyébként más országos csatorna nem adott hírt. A jogsértést az alperes - különösen a közszolgálati műsorszolgáltatói státusszal együtt járó többletkövetelményekre tekintettel - olyan súlyosnak ítélte meg, amely az egyik legsúlyosabb szankció kiszabását indokolja annak ellenére, hogy e törvénysértést a felperesnél eddig még nem tapasztalta. Álláspontja szerint ugyanis e jogkövetkezmény alkalmazásával érhető el a leghatékonyabban az, hogy a jövőben a felperes ne sértse az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó törvényi előírást.

A felperes keresetében elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan a megváltoztatását kérte. Állította, hogy a 26 másodperc terjedelmű tudósítás sugárzásával nem sértette meg a Rttv. egyetlen rendelkezését sem. Álláspontja szerint az emberi jogokra vonatkozóan az 1948. december 10. napján elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (a továbbiakban: Nyilatkozat) az irányadó, amely az alapvető emberi jogokat típusaik szerint csoportosítja. A személyi szabadságjogok körében szerepel a jó hírnévhez való jog, amelyet a Ptk. 78.§-ának (2) bekezdése rendez. A képmással való visszaélés a személyhez fűződő jogok egy csoportját képezi, így annak sérelme esetén nem az emberi jogok sérülnek. Az 58/2001. (XII.7.) AB számú határozat szerint a személyhez fűződő jogok alapjogi védelmet élveznek, ebből azonban még nem vonható le az a

következtetés, hogy a Nyilatkozatban felsorolt emberi jogok kategóriájába tartoznának. A szankció kiszabása és annak mértéke a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 72.§-ának (1) bekezdésébe ütközik; az alperes nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Nem fejtette ki, hogy milyen szempontok szerint választott az alkalmazható joghátrányok közül, nem vette figyelembe sem a fokozatosság, sem az arányosság követelményét, nem nevezte meg a súlyosító és enyhítő körülményeket. A határozat indokolásából nem tűnik ki, hogy - figyelemmel arra, hogy semmilyen jogszabály nem írja elő, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatókat bizonyos törvénysértések esetén súlyosabb szankcióval kellene sújtani - miért döntött az alperes a legsúlyosabb jogkövetkezmény kiszabása mellett.

Az alperes nyilatkozatában a határozatban foglaltak fenntartása mellett kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy bár a műsorszám hírértékkel bír, azonban a szerkesztői szabadság is csak a Rttv. keretei között gyakorolható. Ez alól pedig nem ad felmentést az a felperesi hivatkozás, miszerint a műsorszámot elrettentő céllal mutatták be. A levetített képsorokból megállapítható, hogy a fiatal fiút emberi méltóságában megsértették, megalázták, és miután a megalázott személy arcát nem takarták ki, szemből és oldalról is jól látható volt. A helyzet nyilvánosság elé tárásával a felperes nem teljesítette a személyes adatok körében a képmáshoz való jog védelmével kapcsolatos kötelezettségét. E körben utalt arra is, hogy a 2003-ban kiadott „Ajánlás a magyarországi elektronikus média számára a fiatalok és gyermekek médiabeli megjelenítésének, szerepeltetésének vonatkozásában” című dokumentum (a továbbiakban: Ajánlás) is rögzítette, hogy a gyermekek jövőjének és hosszútávú védelmének érdekében a főszabály az, hogy a bűncselekmények áldozataivá vált 18 éven aluli fiatalok és gyermekek neve, arcképe, lakcíme, illetve személyi azonosságuk megállapítására alkalmas más adat közzététele tilos. Az elsőfokú bíróság a jogkövetkezmény alkalmazását is jogszerűnek találta. Megállapította, hogy a határozathozatalhoz szükséges mértékben az alperes eleget tett a tényállás tisztázási kötelezettségének, az ügyben jogilag releváns valamennyi tény, körülményt feltárt, megfelelően értékelt, és megindokolta azt is, hogy miért az egyik leghátrányosabb szankciót alkalmazta. Annak mértékét az Egyezményben is rögzített, a gyermekek mindenek felett álló érdeke is indokolta, ösztönözve a felperest a jogkövető magatartásra, az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó jogszabályi rendelkezések betartására.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes határozatának megváltoztatását kérte: elsődlegesen a jogsértés megállapítására és a szankcióra vonatkozó rendelkezések mellőzését, másodlagosan a felfüggesztés mértékének mérséklését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen fogadta el azt az alperesi hivatkozást, miszerint az emberi méltóság az emberi jogok csoportját képezi. E körben a Nyilatkozat az irányadó, amely szerint az emberi

méltóság a személyhez fűződő jogok körét képezi. A két fogalom egymás szinonimájaként nem használható, azok külön kezelését a Nyilatkozat és az Alkotmány is megköveteli. Ennél fogva, még ha meg is valósult a képmással való visszaélés, miután az a személyhez fűződő jogok körébe tartozik, nem sérthette az emberi jogokat. Megismételte, hogy a Ket. 72.§-ának (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétben a határozatból nem állapítható meg, hogy az alperes milyen szempontokat vett figyelembe a szankció alkalmazásakor. Jogszabályi rendelkezés hiányában pedig az sem fogadható el, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatókat súlyosabb szankcióval kell sújtani bizonyos törvénysértések esetén. Éppen a közszolgálati műsorszolgáltatói kötelezettségét teljesítette a közérdeklődésre számot tartó hazai eseményről való tájékoztatásával, a beszámolót pont a fiatalok védelme érdekében sugározta azért, hogy visszatartsa az állampolgárokat a hasonló cselekmények elkövetésétől. Kiemelte, hogy eddig még nem követett el a határozatban megállapított jogsértést, hosszú ideje a műsoridő felfüggesztésének kiszabására sem került már sor. Az alperes nem volt figyelemmel a számára előírt fokozatosság és arányosság elvére sem.

Ellenkérelmében az alperes a határozatban foglaltak és a korábban előadottak fenntartása mellett kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340.§-ának (5) és (6) bekezdései alapján tárgyaláson kívül, a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően helyesen állapította meg a releváns tényállást, és a rendelkezésre álló peradatok alapján okszerű következtetésre jutott a felperes magatartása és az alkalmazott szankció jogi megítélését illetően. A felperes fellebbezésében nem hivatkozott olyan indokra, amely az elsőfokú bíróság ítéletének jogszerűségét megkérdőjelezné, nem jelölt meg olyan tényt vagy körülményt, amely a fellebbezés kedvező elbírálását eredményezhette volna. Mivel a felperes a fellebbezésében lényegében megismételte az elsőfokú eljárásban előadottakat, és az elsőfokú bíróság azokra adott mindenre kiterjedő, alapos és kellően részletes jogi érveivel a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetért, ezért azokat nem ismétli meg. A fellebbezésben foglaltakra utalással a következőket hangsúlyozza.

A Rttv. 3.§-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a műsorszolgáltató tevékenysége nem sértheti az emberi jogokat.

A kiemelt törvényi rendelkezésből következik, hogy minden emberi jog törvényi védelem alatt áll, függetlenül attól, hogy az az emberi jogok mely csoportjához tartozik, és attól is, hogy az Alkotmány külön nevesíti-e. Az emberi jog olyan kiemelkedő fontosságú, minden embert megillető, veleszületett és elidegeníthetetlen jog, amely a rendes bíróságok előtt, de legalábbis az

Alkotmánybíróság előtt (normakontroll keretében) alanyi jogként érvényre juttatható. Az emberi jog gyűjtőkategória, az alapvető emberi jogokat több szempont szerint lehet csoportosítani: kialakulásuk idősorrendjében (generációs jogok), a jogok tárgya szerint (politikai, gazdasági, szociális, kulturális stb. jogok), gyakorolhatóság szerint (egyéni, kollektív jogok) stb. A csoportosításnak azonban elsősorban tudományos szempontból van jelentősége, az egyes alapértékek tartalma nem a csoportba sorolástól függ. A hatályos magyar Alkotmány sem rendszerezve tartalmazza az alapvető emberi jogokat. Az Alkotmány az emberi jogok szabályozása során is következetlen; esetenként formálisan emberi jogról szól, pedig az valójában államcél, emellett előfordul az is, hogy valamely alapjogról nem, csak annak részjogosítványairól rendelkezik és fordítva stb. Éppen ezért az Alkotmány hatályos szövege alapján képtelenség megállapítani, hogy melyek az alapvető emberi jogok, ehhez az Alkotmánybíróság értelmező határozatai nyújtanak segítséget.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a felperes nem vonta kétségbe az alperes által hivatkozott alkotmánybírósági megállapításokat. Kizárólag a Nyilatkozat szerinti csoportosításra hivatkozott, ugyanakkor nem jelölte meg, hogy e kategorizálásnak a Rttv. alkalmazása szempontjából miért és mennyiben van jelentősége. A másodfokú bíróság a fentiekben rámutatott arra, hogy a Rttv. 3.§-ának (2) bekezdésében foglaltak értelmezése szempontjából nem annak van jelentősége, hogy az adott alapjog meghatározott szempont szerint mely jogok körébe tartozik, hanem annak, hogy az adott jog olyan alapvető emberi jog-e, amelyet az Alkotmány illetve más törvény védelemben részesít. A felperes sem jogi, sem ténybeli alapon nem cáfolta azt, hogy a személyhez fűződő jogok az alapvető emberi jogok körébe tartoznak. Önmagában ugyanis az, hogy létezik egy olyan klasszifikáció, amely eltérő csoportba sorolja az emberi méltósághoz és a személyhez fűződő jogokat, még nem bizonyítéka annak, hogy a személyhez fűződő jogok ne minősülnek emberi jogoknak, így azok megsértése kívül esne az Rttv. 3.§-ának (3) bekezdésében foglalt tilalom körén.

Valamennyi alapvető jog részletes szabályait képtelenség az alaptörvényben felsorolni. Éppen ezért az Alkotmány az elvi jelentőségű deklarációt adja meg azzal, hogy az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, amely nem korlátozhatja az alapvető jog lényeges tartalmát. Ebből következik, hogy az Alkotmányban rögzített élethez és emberi méltósághoz való alapvető emberi jog e jellegét nem veszíti el azáltal, hogy e jog tartalmát, részjogosítványait más törvény adja.

Az Alkotmánybíróság 23/1990. (X.31.) AB határozatában kimondta, hogy az emberi élethez és méltósághoz való jog egységet alkotó olyan oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, amely számos egyéb alapjognak forrása és feltétele. A 46/1991. (IX.10.) AB határozat szerint pedig az emberi méltósághoz való jog korántsem csupán a jó hírnévhez való jogot foglalja magában, hanem egyebek között a magánszféra védelméhez fűződő jogokat is. Az 58/2001. (XII.07.) AB határozatból pedig levezethető, hogy az emberi méltósághoz való jog, mint

általános személyiségi jog magában foglalja a Ptk.-ban nevesített valamennyi védett személyiségi jogot. A Ptk. 75.§-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A Ptk. 80.§-ának (1) bekezdése értelmében pedig a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával kapcsolatos bármiféle visszaélés. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján képmás nyilvánosságra való hozatalához az érintett személy hozzájárulása szükséges.

Az emberi méltósághoz való jog minden embert megillet, így a gyermekeket is. Jelen esetben a riport alanya egy megalázott fiatal, akinek a személye teljes mértékben felismerhető volt a bemutatott képsorok alapján. A beolvasott hír és a bemutatott arckép a nézők által egyértelműen összekapcsolható volt, így számukra teljesen bizonyossá vált, hogy ki az, aki e sérelmeket elszenvedte. A műsorszámban szereplő fiatal nem adta hozzájárulását a képmásának bemutatásához. Mindezzel a felperes megsértette a Rttv. 3.§-ának (2) bekezdésében meghatározott emberi jogokat, ezen belül a személyhez fűződő jogot, visszaélt más képmásával. A jogsértés megállapítása szempontjából közömbös a közzététellel elérni kívánt cél. Megjegyzi e körben a másodfokú bíróság, hogy az elrettentő cél sem valósult meg, hiszen a felvétel csak azt közölte, hogy a támadókat a rendőrség rövid időn belül elfogta. Nincs azonban információ arról, hogy kaptak-e, és ha igen milyen büntetést, az valóban olyan súlyos-e, amely másokat is visszatart a hasonló cselekmények elkövetésétől.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felvétel közreadása nem volt feltétlenül szükséges. A látottak-hallottak nemcsak a kalocsai megalázott számára voltak károsak azáltal, hogy felidézte az általa elszenvedett traumát, hanem kortársai, a többi fiatal személyiségi fejlődésére is hátrányos hatással járhatott. A fiatal nézők teljesen azonosulhattak a bemutatott 16 éves fiúval, hiszen ő a saját korosztályukhoz tartozik, a megalázás akár velük, akár saját társaikkal is megtörténhetett volna. Emellett minden jóérzésű felnőtt nézőben is megbotránkoztatást keltett a társadalmi konvenciókkal, az általánosan elfogadott erkölcsi normákkal ellentétes magatartás. Őket biztosan nem kell visszatartani a hasonló bűncselekmények elkövetésétől.

A Pp. 339.§-a alapján a közigazgatási perekben eljáró bíróság csak a jogszabálysértő határozatot helyezheti hatályaon kívül vagy változtathatja meg. Ebből következik, hogy az alperes mérlegeléssel hozott döntésének bírósági felülvizsgálata is jogszerűségi felülvizsgálatot jelent. A Pp. 339/B.§-ában foglaltak alapján a mérlegeléssel megállapított szankció mértékének megváltoztatására csak akkor kerülhet sor, ha a hatóság a tényállást nem kellő mértékben tárta fel, ezért az részben hiányos vagy téves, továbbá ha a mérlegelés szempontjai nem állapíthatók meg teljeskörűen, illetve ha a mérlegelés okszerűtlen, téves vagy kirívó logikai ellentmondást tartalmaz. A felperes a szankció mellőzését elsősorban a jogsértés hiányára alapozta. Mivel a másodfokú bíróság a fentiekben rámutatott arra, hogy a felperes a jogsértést elkövette, ezért ez az indok nyilván nem szolgálhat alapul a felfüggesztés mellőzésére vagy mérséklésére. Egyébként pedig a Fővárosi

Ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően jutott arra a következtetésre, hogy az alperes határozatának szankcióval kapcsolatos indokolása is teljesíti az eljárási törvényben meghatározott követelményeket. Az alperes egyértelműen közölte, hogy mit és milyen súllyal vett figyelembe. A felperes az alperes által értékelt körülményeket sem ténybelileg, sem jogilag nem vitatta. Nem cáfolta, hogy ő maga ... műsorszolgáltató, és azt sem, hogy ebből fakadóan - máshoz, a kereskedelmi műsorszolgáltatókhoz képest - többletkötelezettségei is vannak. Azt sem vonta kétségbe, hogy az emberi jog megsértése súlyos jogsértésnek minősül. Emellett maga sem hozott fel olyan tényt, körülményt, amelyet az alperesnek e körben feltétlenül figyelembe kellett volna vennie, és olyan szempontot sem hivatkozott, amelyet az alperes jogsértő módon értékelt volna. A felperes maga is elismerte, hogy korábbi jogsértései miatt az alperes már alkalmazta vele szemben a műsoridő felfüggesztésének szankcióját is. Ebből következik, hogy éppen az általa hivatkozott fokozatosság és arányosság elvére tekintettel is indokolt volt a súlyos szankció alkalmazása (a korábbi joghátrány nem volt elegendő, nem tartotta vissza a jogsértéstől). Nem vitás, hogy a műsorszolgáltatási jogosultság felfüggesztése igen súlyos jogkövetkezmény, ám ugyanúgy nem cáfolható az sem, hogy az emberi jogok megsértése, különösen a gyermek képmásával való visszaélés az egyik legsúlyosabb médiajogsértés. A Rttv. a szankciók alkalmazása körében nem ír elő sortartást az alperes számára: a súlyos jogsértésnél fogva pedig a kiszabott szankció még csak túlzottnak sem tekinthető.

A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségeit megfizetni, míg a Rttv. 141.§-ának (5) bekezdésében biztosított személyes illetékmentessége folytán a fellebbezési illetéket helyette az állam viseli a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a szerint.

Budapest, 2011. évi január hó 26. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó bíró,
dr. Bacsa Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő